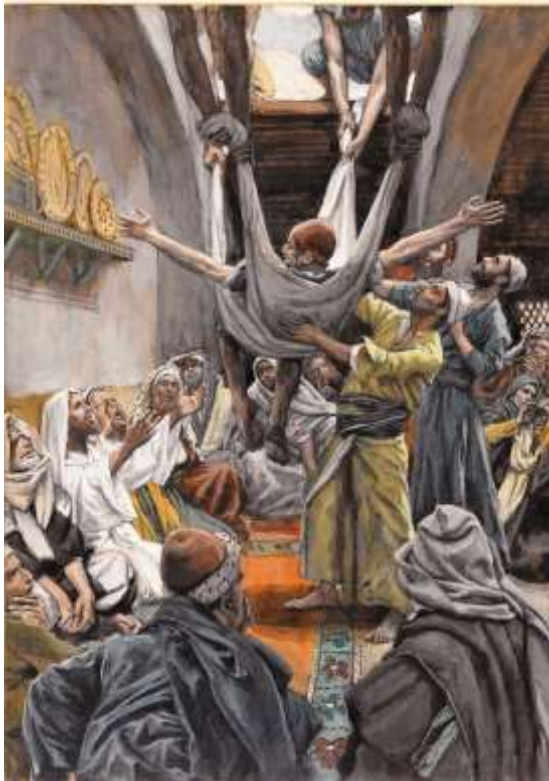

Nedělní úvaha (kázání) na text Markova evangelia

v Lysé nad Labem, 34. neděli církevního mezidobí, 22. listopadu 2020

Uzdravení ochrnutého

Když se po několika dnech vrátil do Kafarnaum, proslechlo se, že je doma. Sešlo se tolik lidí, že už ani přede dveřmi nebylo k hnutí. A mluvil k nim. Tu k němu přišli s ochrnutým; čtyři ho nesli. Protože se pro zástup nemohli k němu dostat, odkryli střechu tam, kde byl Ježíš, prorazili otvor a spustili dolů nosítka, na kterých ochrnutý ležel. Když Ježíš viděl jejich víru, řekl ochrnutému: „Synu, odpouštějí se ti hříchy.“ Seděli tam někteří ze zákoníků a v duchu uvažovali: „Co to ten člověk říká? Rouhá se! Kdo jiný může odpouštět hříchy než Bůh?“ Ježíš hned svým duchem poznal, o čem přemýšlejí, a řekl jim: „Jak to, že tak uvažujete? Je snadnější říci ochrnutému: ‚Odpouštějí se ti hříchy,‘ anebo říci: ‚Vstaň, vezmi své lože a chod?‘ Abyste však věděli, že Syn člověka má moc na zemi odpouštět hříchy“ – řekl ochrnutému: „Pravím ti, vstaň, vezmi své lože a jdi domů!“ On vstal, vzal hned své lože a vyšel před očima všech, takže všichni žasli a chválili Boha: „Něco takového jsme ještě nikdy neviděli.“ (*Bible, Markovo evangelium, 2. kapitola*)

The Palsied Man Let Down through the Roof..., James Tissot (1886-1896), Brooklyn Museum

**Vhodné je doplnit i četbou Pavlova důrazu na Boha na úkor zázraků (1K 1,22-23).
Vhodná píseň je 483 či 473 z evangelických zpěvníků.**

Vyprávěli jsme si již o tzv. Mesiášském tajemství, Kristově snaze nepoutat pozornost a veškerými slovy i činy vést nikoli k sobě, ale k Bohu. Tato Ježíšova snaha je charakterizována nejen jeho učením (kdy nás učí např. s Bohem mluvit), je charakterizována i jeho uzdravováním. V dnešním příběhu uzdravení je to více než zřejmé. Ježíšovým lékem je tu „odpuštění“ („odpouštějí se ti hříchy“), což není léčebný prostředek nemoci ale vztahu. Odpuštěním usmířujete, obnovujete vazbu, podáváte ruku. Zkuste si představit, že vám něco podobného řekne lékař, když mu vylíčíte své zdravotní komplikace. Docela bych tipoval, že ani váš vzájemný vztah lékař-pacient nebude poté nejlepší. Jenže tady není na jedné straně obyčejný lékař, ale všemohoucí Bůh. Však také ochrnutý bere v našem příběhu své lože a odchází, jakoby se nechumelilo. Jenže o to v našem příběhu zase až tak nejde. Obnovený vztah s Bohem může víc než „jen“ postavit na nohy. Přináší uzdravení, které u Marka můžeme překládat i slovem spása. Vztah k Bohu může uzdravit, může spasit. A série Ježíšových uzdravení nám v Markově evangeliu ukazuje souvislosti spásy, na uzdraveních si můžeme všimnout nejrůznějších detailů a souvislostí, které nějak ke spáse (tj. uzdravení, záchraně) vedou.

Sloveso „uzdravit“ či „spasit“ je v řečtině neodmyslitelně spojeno s předložkovou vazbou. Zkrátka se vždy myslí na to, „z“ čeho má být člověk uzdraven, či „od“ čeho má být záchráněn. Uzdravení je tak vždy nedílně spjato s rozpoznáním problému, pojmenováním nemoci či nebezpečí, které člověka ohrožují. Tak ostatně pracuje i lidská medicína, ve smyslu záchrany vztahu s Bohem jde ovšem o velmi podstatný detail. Ježíš tak jakoby vždy řešil, „od čeho“ má být člověk spasen, co brání uzdravení jeho vztahu s nebeským Otcem. Často jsou to zlé síly, resp. nečistí duchové, kteří člověka ovládají a jež je třeba vyhnat (Mk 1,21-28). V dnešním příběhu zase brání setkání s Kristem davy. Davy, přes které se není možné k záchraně dostat. Davy, které mohou představovat i církev, kde pro lidi není vidět Bůh. Pravda, možná je slyšet, protože k těm shromážděným davům promlouvá, ale osobní setkání, dotyk, to tu prostě nejde. Nepustí vás k němu. A pak je tu další překážka, a tím je tělesný handicap. Ten ochrnutý se k záchraně, k setkání, nemůže sám fyzicky dostat. Na obě vnější překážky má však příběh znamenitý recept. Lidské přátelství, láska k bližnímu, která je nesena vírou. Ti čtyři věří, že setkání s Kristem může nějak pomoci, ti čtyři milují svého druhu. A nezastaví se ani před škodou na majetku, ani před pohoršením... Těžko si to představit, tu mazaninu či omítku sypající se z probourané díry na Krista, udivené pohledy, rozhořčení. Pravda, zároveň se umíme vžít i do role, kdy je nám tohle

všechno jedno. Kvůli milovanému dítěti bychom také učinili ledacos. Tam, kde jde o utrpení bližního (a tam, kde jde o setkání s Bohem, dodává jakoby evangelium), jde všechno stranou. Ježíš nazývá ochrnutého *ditětem* a ty čtyři jeho druhy *věřícími*. Jejich víra je pak především vzpoura proti osudové danosti a neměnnosti, oni nejen důvěřují, ale projevují svým činem přímo jistotu, že je něco (někdo), kdo dokáže zdánlivě neměnné skutečnosti (např. trvalé ochrnutí) změnit. My bychom možná s pojmenováním jejich motivace váhali, ale Ježíš nazývá tuto otevřenost (novým skutečným, Bohu) vírou, o které se tak zase něco dozvídáme. Minule jsme si říkali, že k víře je důležitá vnitřní čistota, osvobození od manipulace (nečistými duchy), nebýt ovládán jinými. Dnes si ukazujeme, že pro víru je třeba být otevřen novým věcem, nebát se riskovat posměch či odsouzení, a také - nebýt ve víře sám. Ti čtyři přátelé jsou důležití jeden pro druhého stejnou měrou, jakou jsou důležití pro svého bezmocného druha.

I další průběh událostí je jakýmsi mini-podobenstvím víry, byť Ježíšova slova působí zprvu jako vtip. Nemocnému se odpouštějí hříchy, o nemoci ale nepadne ani slovo. Ochrnutý zůstává prozatím na svém loži a nic nenasvědčuje zázračnému uzdravení. Tematizuje se víra. Víra jako Bohem nabízené odpuštění a člověkem přijaté smíření. Víra, která nepřináší automatické uzdravení těla, ale uzdravení vztahu s Bohem. Obtíže takového vztahu srovnává Ježíš s obtížemi ochrnutého člověka, jenž se má postavit na nohy. Ježíš se tu obrací k zákoníkům, které dráždí jeho vystupování ve jménu Božím. A dost možná je ještě víc provokuje jeho pojetí víry. Oni věří, že vztah k Bohu stojí především na dodržování Bohem daných pravidel. Ježíš říká, že stojí především na lásce. Upřímné, opěťované, obtížné.

Zajímavé je, že tento rozhovor o víře se děje jakoby nad hlavami ochrnutého a jeho přátel. Marek nám nedává nahlédnout do výrazu tváře ochrnutého, který zůstává upoután na své lůžko. Nabízí nám ale pohled, jak nemocného vidí jeho okolí. Nepříjemně a archaicky nám v této souvislosti zní starověká myšlenka, ve které je nemoc chápána jako trest boží, jemuž se nelze vzpírat. Vždyť sám patron lékařů Asklépios byl za své uzdravení nevyлéčitelně nemocných odsouzen Diem k smrti. Ale charakteristika nemoci jako spravedlivého trestu je živá i dnes. Veškerý ten důraz na zdravou stravu, pohyb, dodržování stanovených pravidel, to vše v nás i dnes vzbuzuje nedůvěru vůči nemocným. Vždyť lidé nesportují, zvyšují svůj cholesterol, stresují se... Že si za svou nemoc mohou sami, často konstatujeme po právu. Jenže podobně nakonec uvažujeme o každé nemoci ba i o smrti. „Vždyť tu mohl ještě pár let být“, říkáváme a podvědomě pátráme, kde

dotyčný udělal chybu. Jakoby člověk měl své zdraví, ba svůj život, pevně v rukou; podobné myšlenky z nás nejen dělají hypochondry, ženou nás i k odmítání lidské dočasnosti. Nebylo tomu tak vždy. Naše krajina je prostoupena barokem a barokní smíření s lidskou smrtelností můžeme dodnes zahlednout na nejrůznějších místech. Patří k nim i překrásné Braunovy sochy dvou andělů, Anděla žalostné a Anděla radostné smrti. Stojí dnes uprostřed lesů mezi Lysou a Čelákovicemi a nedaleko svého tehdejšího zámečku je spolu s poustevnou nechal postavit hrabě Špork. Muž žijící v přepychu a dostatku. Přesto chtěl při svém pohledu z oken spatřit nejen poustevnu zvoucí k rozjímání, ale i dvě sochy znázorňující smrt a dvojí způsob vyrovnání se s ní.

V naší době se se smrtelností nechceme konfrontovat. A těžko se nám dnes uvažuje o Bohu jako všemohoucí síle, která nezasahuje. Nepomáhá. Nemyslíme si sice, že by Bůh nemocemi či smrtí trestal, nicméně jeho dobrota i samotná existence jsou nám otázkou. K podobnému uvažování zní nyní Ježíšovo jasné slovo. Bůh stojí na straně nemocných. Stojí na straně lékařů, na straně Ježíšově, na straně těch, kteří s nemocí bojují. A v evangeliu můžeme zahlédnout i to, že je mocnější než nemoc, ba i smrt. V Ježíšově podání není Bůh nad vší lidskou bídu, křehkost a smrtelnost povznesen. Jeho přítomnost a pomoc je ale vidět jen ve vztahu. Ve víře. Je skrytá a přece pevná, jak může být v obdobných vztazích skrytá a pevná vzájemná důvěra manžela a manželky nebo třeba rodiče a dítěte; důvěra, že jeden druhého nikdy neopustí a nenechá na holičkách. Bůh může navíc své partnery, své děti doprovázet i tam, kam člověk člověka doprovázet nemůže. Je však potřeba se Božím dítětem, Božím partnerem stát.

Ochrnutý si nakonec bere své lože a odchází. Nikoli proto, aby se potvrdila jeho nemoc jako Boží trest, který mu byl odpuštěn. Děje se tak téměř mimochodem, jako důkaz Ježíšova zmocnění nabízet v Božím jménu usmíření, vztah, víru. Teprve ve vztahu s Bohem bude mít ochrnutý trvalejší naději, než jakou přináší jeho zázračné uzdravení (v kontextu lidské smrtelnosti přece jen dočasné). Díky jeho příběhu ale nemusíme pochybovat o Boží vůli. Bůh je nepřitelem lidské nemoci. Fandí těm, kteří v boji s ní nekapitulují, a to ani před „nepřekonatelnými“ překážkami. A byť by při tom padla nejedna střecha, váží si lidské solidarity a víry, ve které neseme jeden druhého.

Modlitba: Bože, dej mi prosím věrné přátele, kteří mě neopustí, dej mi blízké, kteří mne podepřou. Dej i mně sílu být dobrým a věrným bratrem ve víře. Amen.